

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „Niepodległa”

Tam i nazod, nie tako dugo rajza po Katowicach. Gra miejska o życiu codziennym – poziom podstawowy (5+)

niepodległa

Gra terenowa opracowana w ramach projektu „PoznajMY ŚLĄSKIE 1922-1939”, przy współpracy z Agatą Krzon-Król
Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „Niepodległa”

Strona
| 1

Czas trwania	1h
Długość trasy	ok 3,7 km, 8-10 tys. (w zależności od wzrostu)
Wiek uczestników	Sugerowany wiek uczestników gry to 5+ (podział wiekowy jest umowny – zależy od miejsca zamieszkania, zainteresowań i posiadanej wiedzy jak również wcześniejszego doświadczenia w tego typu grach)
Realia gry	Katowice, 2. połowa lat 20. XX w.

Przypomnij sobie

1. W 1922 r. Katowice, podobnie jak wiele innych górnośląskich miejscowości, zostały przyłączone do nowo powstałego państwa polskiego – Rzeczypospolitej Polski. Miasto powstało niedawno, bo dopiero w 1865 r. W chwili przyłączenia do Polski istniało więc na mapach zaledwie przez 57 lat. I choć bardzo pręźnie się rozwijało, nie miało jeszcze takiego kształtu, w jakim znamy go dzisiaj. Takie dzielnice jak Bogucice, Dąb, Załęże, Brynów czy Ligota przyłączono do Katowic w 1924 r. Wcześniej były wsiami, choć bliskość miast i działające kopalnie sprawiały, że żyło się w tych gminach inaczej, niż w pozostałych, wiejskich regionach Rzeczypospolitej.
2. Miasto Katowice w 1922 r. stało się stolicą autonomicznego województwa śląskiego. Ponieważ rejon ten przez lata był częścią państwa niemieckiego i różnił się od innych województw na wielu polach, np. kulturowo, nowo powstałe województwo zyskało pewne przywileje. Przejawiało się to między innymi w pewnej niezależności od rządu Rzeczypospolitej, istniał np. odrębny Sejm Śląski.

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Wstęp

Ruszaj w trasę. Twoim zadaniem jest pomóc Erykowi, młodemu katowiczanie, awansować – znaleźć atrakcyjniejszą i lepiej płatną pracę oraz poprawić warunki życia swojej rodziny. Przygoda rozpoczyna się **pod Kościołem św. Szczepana w Bogucicach**. Przygotuj /sobie coś do pisania, by łatwiej rozwiązywać zadania, i sprzęt, którym będziesz mógł robić zdjęcia (np. smartfona albo aparat fotograficzny), bo trasa wiedzie przez naprawdę urokliwe miejsca w centrum miasta.

Możesz przejść grę korzystając z aplikacji, możesz też wybrać opcję druku i wędrować z papierowym przewodnikiem w dłoni. Powodzenia!

Rozwiązania zadań znajdziesz na końcu gry. Sprawdzaj swoje odpowiedzi z rozwiązaniem, nawet gdy jesteś go pewien/pewna, bo tam często znajdują się dodatkowe wskazówki lub ciekawostki.

Strona
| 2

Rozdział I. Ślub bogucicki

Przed tobą kościół. Stoi tu już bardzo, bardzo długo. Jak silna jest Twoja wyobraźnia? Zadziała jak wehikuł czasu? Uwaga start! Przenosimy się 100 lat do tyłu! Wyobraź sobie, że wokół pełno jest dziewczyn w kolorowych wiankach na głowie i czerwonych gorsetach, są też piękne, długie spódnice. W kościele zaraz będzie ślub Honoratki i Eryka.

Męża dla Honoratki wybrali jej rodzice, dlatego, że jest robotny (pracowity). Pracuje jako górnik, a od kopalni dostał mieszkanie w wielorodzinnym domu nazywanym familokiem, niedaleko stąd.

A Honoratka to gospodarna (dobrze zarządzająca, zaradna) dziewczyna. Najstarsza z rodzeństwa. Biegają wokół niej młodsze siostrzyczki, które pewnie będą za nią tęsknić. Jak wygląda Honoratka i Eryk, jak wyglądają ich drużbowie, czyli tacy świadkowie ślubu?

Zadanie 1

Dopasuj elementy ubioru do gości weselnych. Co mógł założyć na siebie Eryk? A co Honoratka? A co nosiła druhna i družba?

Elementy strojów

A. Galanda
EWoŚ, Fot. Maria Lipok-Bierwiazzonek, 1986

B. Jakła
Muzeum Śląskie w Katowicach E7880b

C. Jelenioki
Muzeum Śląskie w Katowicach E3953

D. Mirtowy wieniec
Muzeum Śląskie w Katowicach

E. Kabotek
Muzeum Śląskie w Katowicach

F. Jedbowka
Muzeum Miejskie w Tychach

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

G. Gałazki mirtu z zieloną wstęgą
Muzeum Miejskie w Tychach

H. Kremowy fartuch
Muzeum Miejskie w Tychach

I. Wierzcheń
Muzeum Śląskie w Katowicach

To zdjęcie może być wskazówką,
w co ubrani byli nowożeńcy

Muzeum Miejskie w Tychach

Uczestnicy wesela

Honoratka

Eryk

Pasujące elementy stroju

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata
2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Druhna	
Družba	

Teraz już możesz sobie wyobrazić jak wyglądali weselnicy. A wiesz, że zanim zbudowano kościół było tutaj gospodarstwo? Dokładniej to obora dla krów i stajnie dla koni. W dniu ślubu Honoratki i Eryka stajni nie ma, ale Bogucice nie są jeszcze częścią Katowic! Nie są też miastem. To wciąż wieś. Jeśli chcesz się dowiedzieć, gdzie po ślubie zamieszkali Eryk i Honoratka rozwiąż następane zadanie.

Zadanie 2

Zejdź teraz po schodach na dół, **na ulicę ks. Markiefki**. Jeżeli zejdziesz po właściwych schodach i obrócisz się z powrotem w stronę kościoła zobaczysz 6 figur świętych. Jedna z tych figur przedstawia świętą, do której Eryk modlił się codziennie, wchodząc do pracy. Wiesz o którą chodzi? Stoi dumnie z **mieczem** w dłoni – to św. Barbara. Wiesz już, czyją była patronką ta święta? Kim się opiekowała? Jeżeli tak, to spojrzysz teraz na mapę poniżej. Jeśli nie umiesz czytać poproś opiekuna, żeby przeczytał Ci nazwy ulic. Możesz też spróbować zrobić to sam. Nazwa ulicy, na którą powinieneś/powinnaś teraz wyruszyć jest związana z tymi, którymi św Barbara otaczała opieką.

Strona
| 5

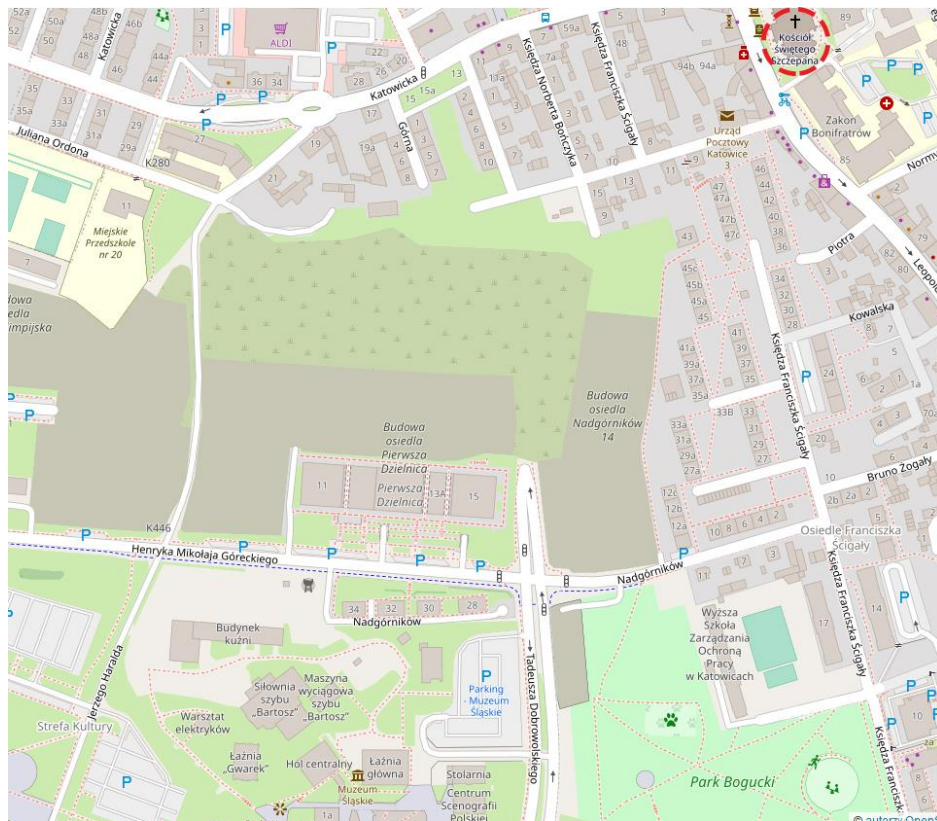

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „Niepodległa”

OpenStreetMap CC BY-SA 2.0

Na ulicy _____ (wpisz nazwę ulicy) pod numerem 34 właśnie zamieszkali Eryk i Honoratka.

IBR BŚ fot. A. Kubica

Ciekawostka

Idąc trasą od kościoła św. Szczepana, warto przejść dookoła przez park Bogucicki, i skorzystać z wyjątkowo przyjemnego placu zabaw.

Województwo
Śląskie

Instytut
Badań
Regionalnych

BIBLIOTEKA
ŚLĄSKA

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Rozdział II. Życie w familoku

Dotarłeś! Rozejrzyj się, to dość wyjątkowe miejsce. W czasach Eryka mieszkali tutaj dyrektorzy i kierownicy Kopalni Węgla Kamiennego Ferdynand (później nazwano ją Kopalnią Katowice). Eryk z Honoratką mają wyjątkowe szczęście, ponieważ dostali tutaj od właścicieli kopalni też swoje mieszkanie. Osiedla robotnicze składały się z familoków – były to takie miasteczka dla górników. Mieszkali tutaj wszyscy razem. Dzieci wesoło biegały pod oknami, ale też dużo musiały pomagać w domu. Tato zwykle bardzo ciężko pracował i wracał zmęczony. Wszystkie prace w domu wykonywała mama. Dzieci muszą jej pomóc, bo jakby sobie sama poradziła? Choć muszą też chodzić do szkoły i uczyć się czytać, pisać i liczyć.

IBR BŚ fot. A. Kubica

Włącz więc znowu wyobraźnię. Wyobraź sobie, że Eryk, po pracy, uczy małego Jasia – syna sąsiadów, strzelania ze szlojdra. Szlojder? Szlojder to taka proca. Jeżeli znajdziesz odpowiedni patyk (taki, który wygląda jak litera Y), i kawałek gumki, możesz sam spróbować taką zrobić!

Tymczasem Honorata myśli, co przygotować na obiad. Nagle słyhać jej głośny krzyk!

- Łooooosz! Coś narobił! Bydzie ojła (siniak, guz)! I jak jo byda wyglądać!

Eryk z Jasiem trafili Honoratkę w ramię i zrobili jej porządnego siniaka. Zła Honoratka zabiera szlojder z ręki męża, kamień z ręki Jasia i strzela daleko, bardzo daleko. Jasiowi jest bardzo przykro, że stracił najładniejszy kamień, a Eryk zastanawia się jak tu załagodzić sprawę.

Zadanie 3

Możemy pomóc Erykowi i Jasiowi znaleźć ten doskonały do strzelania kamień, ale najpierw, żeby Honoratka nie była bardzo zła, pomóżmy jej przygotować obiad.

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Ajerkuchy

Wikimedia Commons na licencji CC BY-SA 3.0

Honoratka wymyśliła, że na obiad przygotuje *ajerkuchy*. To po śląsku racuchy. Eryk zaproponował, że razem z Jasiem przyniosą i położą na stole wszystkie potrzebne produkty, a Honoratka będzie mogła zająć się robieniem ciasta. Zaznacz poniżej składniki, które będą potrzebne.

Strona
| 8

Mleko

Wikimedia Commons [CC BY 4.0](#)

Kapusta kiszona

Wikimedia Commons CC BY-SA 3.0

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Jajka

IBR BŚ fot. A. Kubica

Mąka

IBR BŚ fot. A. Kubica

Ogórki

Wikimedia Commons [CC BY-SA 4.0](#)

Masło

Wikimedia Commons, domena publiczna

Cukier

Wikimedia Commons [CC BY-SA 3.0](#)

Marchew

Wikimedia Commons [CC BY 3.0](#)

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „Niepodległa”

Honoratka zajęła się obiadem, jednak do zadań kobiet należało nie tylko przygotowywanie posiłków. Przede wszystkim żony i mamy gospodarzyły pieniędzmi, to znaczy decydowały ile pieniędzy można wydać np. na jedzenie czy nowe zabawki.

Gdy Honoratka krząta się w kuchni, Eryk mruga do Jasia mówiąc, że zrobi sobie spacer i może uda się odnaleźć kamyk. Aby pomóc Erykowi wybrać właściwy kierunek, rozwiąż zadanie poniżej, spróbuj to zrobić sam, jeżeli jeszcze nie potrafisz liczyć – poproś o pomoc dorosłego. Pamiętaj aby odpowiedzi **zapisać cyframi**, będzie to potrzebne do rozwiązania następnej zagadki.

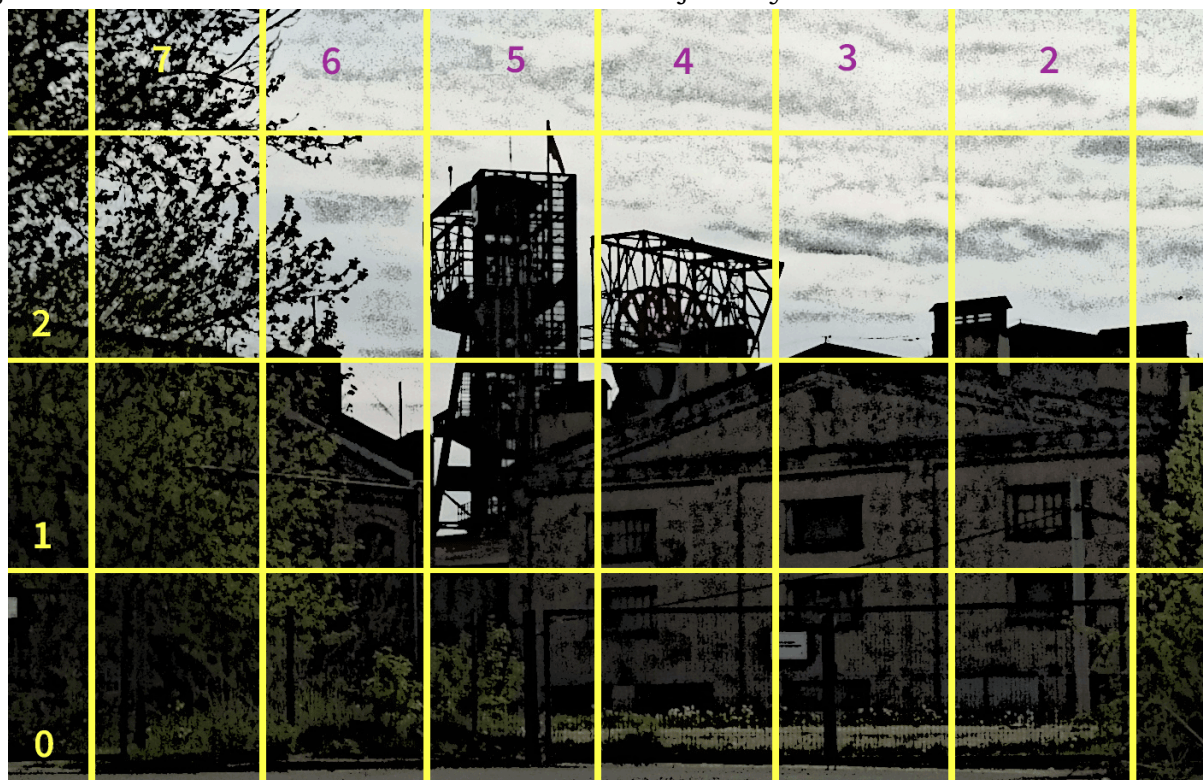
Strona
| 10

Zadanie 4

Wykonaj obliczenia i uzupełnij luki w tekście właściwymi cyframi:

Jajka, mleko i masło można kupić na targu u jednego handlarza. Za jajka zapłacimy 1 zł, za mleko 1 zł, za masło 3 zł. Na targu wydamy więc _____ zł. Po cukier i mąkę trzeba zejść do sklepu. Cukier kosztuje 1 zł, mąka 1 zł. W sklepie wydamy więc ____ zł.

Dobrze! Znajdź teraz **obie**, uzupełnione **cyfry** na rysunku – zaznacz kwadracik w miejscu, w którym spotykają się rząd jednej cyfry i wiersz drugiej (poziomo i pionowo). Właśnie w to miejsce strzeliła kamieniem Honoratka. Musisz obejść cały teren i iść dokładnie tam.

Fot. A. Krzon-Król

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

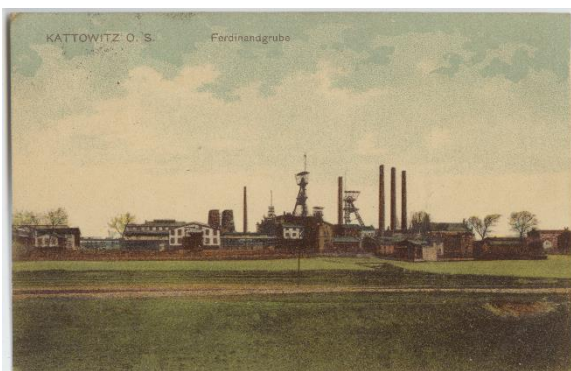
Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Rozdział III. Praca robotnika

Zmęczony Eryk przysiadł pod wieżą, w ręku ścisnął kamyk, który dzięki twoim wskazówkom udało mu się odnaleźć. Eryk mógłby już wracać, ale praca pod ziemią jest naprawdę ciężka i dobrze jest czasem odpocząć. Tymczasem do Eryka podszedł nadsztygar Zych. Nadgórnik to taki kierownik górników, którzy pracują pod ziemią. Pan Zych mieszkał obok Eryka, wiedział że jest to mądry chłopak. Widząc go zmęczonego pod wieżą, podszedł i ku radości chłopaka zapytał, czy nie chciałby pójść na studia, żeby zostać mierniczym na kopalni? (Mierniczy to ktoś, kto liczy i projektuje np. długość drażonych przez górników tuneli.) Pomożemy Erykowi awansować i dostać lepszą pracę? Nadsztygar poprosił Eryka, żeby zaniósł ważne dokumenty pewnemu **prawnikowi, Konstantemu Wolnemu**. Aby odnaleźć tego słynnego człowieka najlepiej pojechać tramwajem. Ale gdzie trzeba wsiąść i kiedy trzeba wysiąść? Jeszcze zanim ruszysz do tramwaju poszukaj wskazówki.

Rozejrzyjmy się. Wysoka wieża z kołami na szczycie służyła kiedyś do tego, żeby za pomocą kół i lin wyciągać spod ziemi górników albo wykopany przez nich węgiel. Koła obracały się napędzane siłą maszyn – parowych, albo elektrycznych. Jeżeli **stoisz pod wieżą szybu Warszawa II**, obróć się w stronę głównego wejścia do dzisiejszego Muzeum Śląskiego. Malutki domek, którego tył widzisz na wprost, to budynek, w którym dawniej znajdowała się maszyna elektryczna która obracała koła.

Zadanie 5

Muzeum Śląskie w Katowicach

Znajdź wejście do budynekczku. **Liczba okien** nad wejściem to nasza wskazówka! Tyle ile okien, tyle przystanków tramwajowych mamy od startu naszej trasy do jej końca.

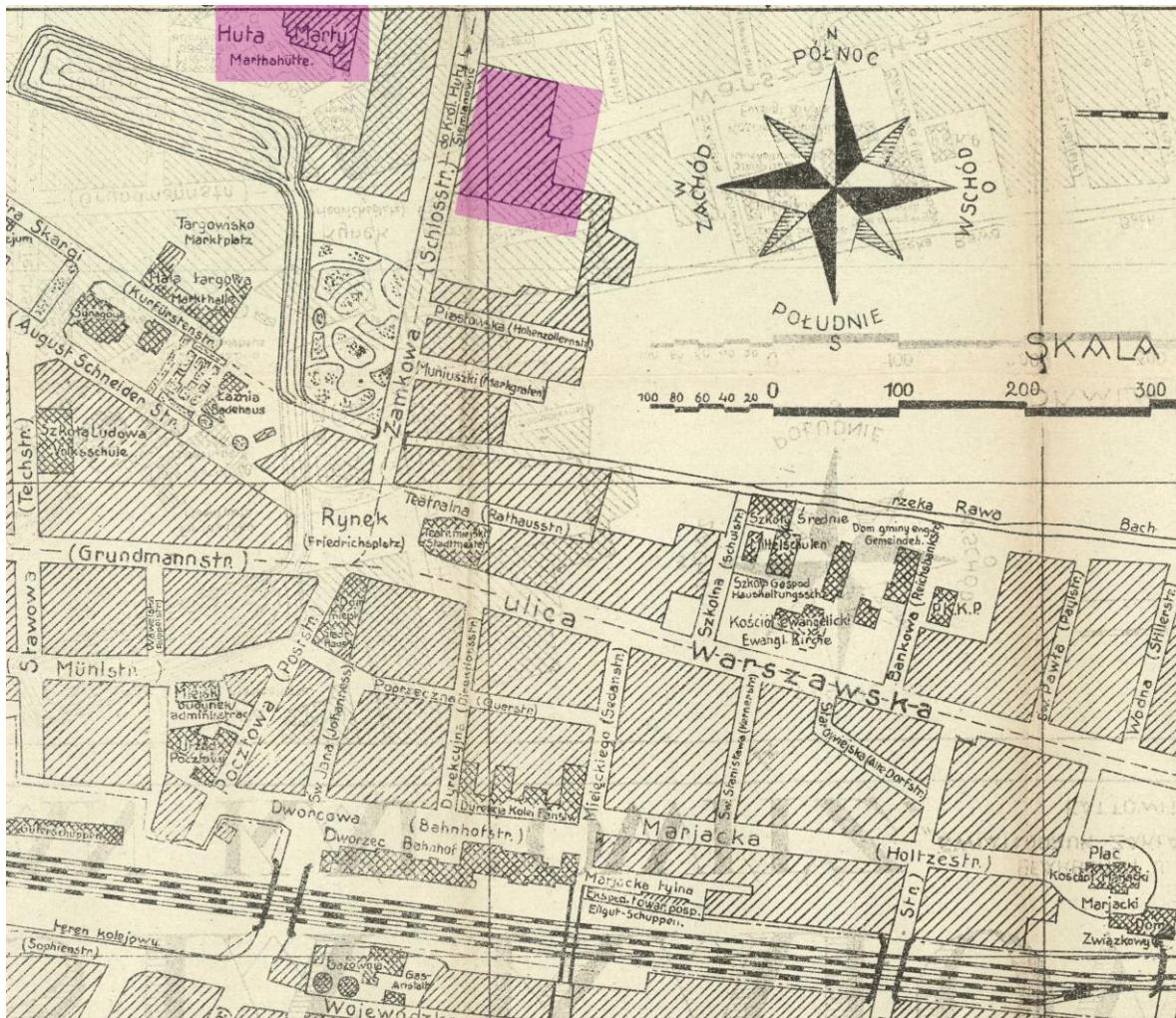
Po wejściu do tramwaju głośno odliczaj mijane przystanki. **Licząc od tego, na którym wsiadasz** a kończąc na tym, na którym wysiadasz – liczba przystanków musi być taka sama, jak liczba okien. Czyli ile przystanków musimy policzyć? Pamiętaj, żeby odpowiedź wpisać cyfrą.

Musimy policzyć ____ przystanki.

(w odpowiedzi znajdziesz kolejną wskazówkę)

Ciekawostka

W czasie jazdy tramwajem rozglądaj się uważnie. Ciekawe, czy uda ci się rozpoznać, gdzie były te dwa budynki, które Eryk mijał po drodze? Zaznaczyliśmy je dla Ciebie na dawnej mapie Katowic.

Polona, domena publiczna

Muzeum Śląskie w Katowicach

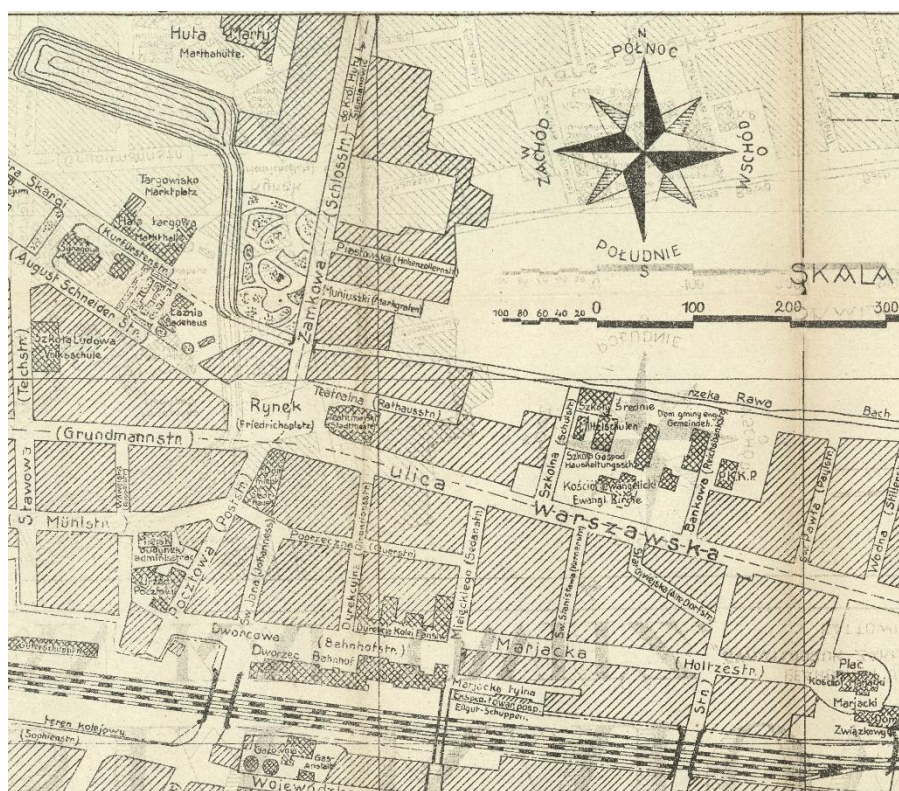
Wikimedia Commons, domena publiczna

Rozdział IV. Rodzina inteligencka

Wysiadłeś? Teraz podejdź w kierunku wiaduktu, to jest mostu, po którym jeżdżą pociągi. Tuż przed mostem musisz skręcić na **wschód**. Gdzie to jest? Skorzystaj z mapy poniżej.

Zadanie 6

Widzisz tę wielką gwiazdę na mapie poniżej? To róża wiatrów. Jej prawe ramię oznacza kierunek **wschodni**. To nie jest łatwe zadanie – możesz skorzystać z pomocy kogoś starszego. Na jakiej ulicy powinieneś/powinnaś się znaleźć? Podpowiedzią niech będzie kolejne zdjęcie. Pamiętaj, ta ulica wyglądała w czasach Eryka tak, jak na tym zdjęciu. Dziś wygląda zupełnie inaczej. Ale może znajdziesz rzeczy, które się nie zmieniły?

Polona, domena publiczna

Narodowe Archiwum Cyfrowe, domena publiczna

Jak nazywa się ulica, na którą dotarliśmy? Zaznacz właściwą odpowiedź

- Dworcowa
- Warszawska
- Graniczna

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Teraz znowu trzeba się rozejrzeć i uruchomić wyobraźnię. Popatrz na zdjęcie powyżej. Wyobraź sobie, że dookoła Ciebie przechodnie noszą eleganckie stroje – panowie mają marynarki i kapelusze, panie piękne sukienki. Po ulicy poruszają się powozy, ale coraz więcej też nowoczesnych samochodów (samochodami nazywano dawniej samochody). Wyobraź sobie, że wsiadasz do takiego samochodu ze zdjęcia. Albo – jeżeli masz ochotę, możemy też wsiąść do powozu. W czasach Eryka konie poruszały się po drodze równie często jak samochody! Więc łap kierownicę (albo lejce) w dłonie i jedziemy prosto przed siebie, wciąż w kierunku wschodnim, aż do pierwszej kamienicy na ulicy Mariackiej!

Strona
| 14

Zadanie 7

Wyteż wzrok! Musisz odnaleźć na jej balkonie taki element dekoracji:

Znalazłeś/znalazłaś? Tutaj w okresie międzywojennym znajdowała się kawiarnia Astoria. Pan Konstanty Wolny zabrał tutaj swoje dzieci na deser. Teraz biegają dookoła wejścia do kawiarni. Obok stoi elegancka pani. To opiekunka dzieci. Jej zadaniem jest nie tylko opieka nad maluchami, jest też ich nauczycielką, uczy ich pisać i czytać. Eryk podał dokumenty od nadgórnika opiekunce, wyjaśnił dlaczego szuka Pana Konstantego i zapytał, czy może pomóc przypilnować urwisów. Najmłodszy chłopczyk pociągnął Eryka za ubranie, pytając zadziornie: - Co to za wieża na końcu drogi? Co tam jest? Pomóż Erykowi udzielić właściwej odpowiedzi (ustaw się tak by mieć widok jak na zdjęciu poniżej)

IBR BS, fot. A. Kubica

Eryk z chłopcem spoglądają na:

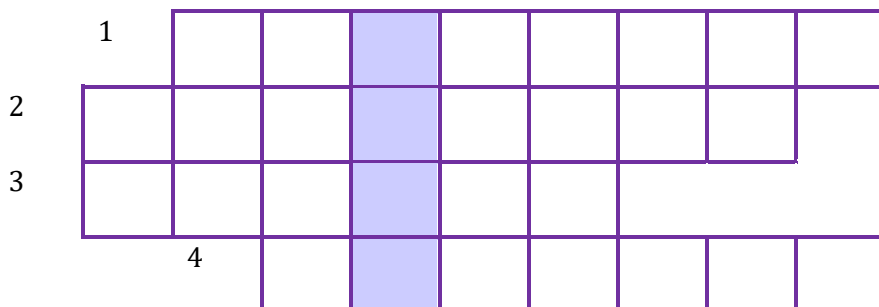
- Kościół Mariacki
- Sąd miejski
- Wieżę ratusza
- Zamek królewski

Tymczasem do Eryka podeszła jedna z dziewczynek, córek Konstantego. W ręku trzymała otwartą gazetę.

– Czy mi też pan pomoże? Muszę rozwiązać zadanie z gazety.

Zadanie 8

Erykowi przygląda się ilustracjom, jeśli trafnie odgadnie wszystkie nazwy, będzie mógł rozwiązać krzyżówkę.

Poniższe zdjęcia przedstawiające elementy męskiego ubioru odpowiadają kolejnym rubrykom krzyżówki.

1.

Polona, domena publiczna

2.

Polona, domena publiczna

3.

Biblioteka Kolekcji
Prywatnych

4.

Wikimedia Commons
CC BY-SA 3.0

Co to? Z kawiarni wyszedł Konstanty Wolny razem z opiekunką dzieci. Przeczytał dokumenty od nadgórnika Zycha, który bardzo chwalił Eryka. Konstanty przygląda się młodemu górnikowi i proponuje wspólny spacer. Dokąd? **Obróć się twarzą w stronę budowli** na końcu drogi, tej o którą przed chwilą pytał mały chłopczyk. Widzisz go? **A teraz obróć się w stronę**, którą znamy z **rozwiązania krzyżówki**. Widzisz tę drogę? To nasz dalszy kierunek! Idziecie przez chwilę razem a dookoła was biegają dzieci Konstantego. Ścigacie się aż do końca ulicy? Tylko uwaga na końcu! Tam i dziś i w czasach Eryka jeżdżą automobile!

Rozdział V. Epilog

Dotarłeś do końca drogi. Teraz **ponownie wybierz stronę, którą znamy z rozwiązania krzyżówki**. Eryk z całą rodziną Wolnych zatrzymali się ponieważ ulicą przechodzi barwny pochód. Przez chwilę przyglądali mu się zauroczeni barwną mieszaniną strojów. Kiedyś, w Katowicach, ludzie często spotykali się w ramach różnych zajęć i grup. Organizowano właśnie takie, kolorowe pochody i uroczystości. Na kolejnym zdjęciu widzisz jadącą furmankę. Przypatrz się dobrze, na obu zdjęciach widzimy i wiejskie stroje, takie jak widzieliśmy w Bogucicach, jak i stroje miejskie, których pełno było na ulicy Mariackiej. Takie właśnie były Katowice przed 100 laty. Mieszkali tutaj bardzo różni ludzie. Spróbuj dotrzeć do miejsc, w którym kiedyś zrobiono te zdjęcia. Musisz iść w stronę rynku żeby je znaleźć.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe, domena publiczna

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe, domena publiczna

Ciekawostka

Jeśli chcesz zobaczyć więcej zdjęć ul. Warszawskiej z tego okresu, możesz obejrzeć krótki filmik przygotowany przez Muzeum Historii Katowic.

[Ulica Warszawska w Katowicach na starych pocztówkach i zdjęciach](#)

Tymczasem Konstancy Wolny, który w czasie spaceru zdążył polubić Eryka. Złożył mu ciekawą propozycję:

– Eryku, nadgórnik Zych ma rację. Jesteś bystry, szybko się uczysz, łatwo przychodzi Ci rozmowa z ludźmi. A może zamiast studiów górniczych zacząłbyś pracę jako mój asystent? Przeprowadziłbyś się do kamienicy, wynajmiemy Ci mieszkanie.

Eryk oczywiście się zgodził. Po drodze razem z Konstantym wstąpił jeszcze do sklepu z konfekcją męską, żeby Eryk mógł sprawić sobie odpowiedni strój do nowej pracy. Co to znaczy? Weszli do sklepu z ubraniami dla panów, gdzie Eryk zmienił się nie do poznania. Na głowie miał już kapelusz, błyszcząły mu guziki w nowej marynarce. Ale w kieszeni marynarki wciąż trzymał zagubiony, jasiowy kamyczek i bardzo już tęsknił za Honoratką. Eryk pożegnał się ze swoim nowym przełożonym i nie mógł się doczekać, by wrócić do domu i podzielić się swoją nowiną. Ale nie było go tyle czasu, może dobrze byłoby kupić jakiś drobiazg i nie wracać z pustymi rękami. Ale gdzie się udać? Eryk przez chwilę rozglądał się zdezorientowany.

Zadanie 9

Na początku tej ulicy stoi bardzo duży, jasny budynek, który będzie naszym punktem orientacyjnym, stał tutaj również w czasach Eryka. Jeśli chcesz się dowiedzieć co się w nim mieści, rozwiąż zagadkę. Jak nazywa się miejsce, w którym występują aktorzy na żywo?

Wybierz właściwą odpowiedź

- a. Kino
- b. Cyrk
- c. Teatr
- d. Kościół

Polona, domena publiczna

Eryk stojąc na Rynku postanowił wybrać jakąś pamiątkę w domu towarowym, czyli po prostu w sklepie. Dom towarowy na rynku miał na dachu olbrzymią reklamę firmy Suchard, fabryki czekolady! Możesz zobaczyć ten budynek na zdjęciach poniżej. W którym stał dokładnie miejscu?

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Zadanie 10

Stań tyłem do budynku, którego nazwę znasz z rozwiązania poprzedniego zadania. Po prawej stronie niegdyś znajdowały się kamienice, to właśnie tam stał sklep z reklamą fabryki czekolady Suchard!

Strona
| 18

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe, domena publiczna

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe, domena publiczna

Widzisz gdzie to?

Świetnie! Z kamykiem i niespodzianką w kieszeni Eryk ponownie wyszedł na Rynek. gdzie, ku swojemu największemu zdumieniu, spotkał Honoratkę:

- *Erich wracomy do dom!*
- *Honoratko, do dom już nie wracomy, przekludzomy się. Bydymy mieszkać w kamienicy! A co tukej robisz?*

Okazało się, że Honoratka wybrała się do tego samego domu towarowego, żeby poglądać kołyski dla dzieci. Też miała dla Eryka ważną nowinę. Już za kilka miesięcy urodzi im się dziecko.

Eduś

Platforma Edukacji Regionalnej
Eduś

niepodległa

Dofinansowano ze środków Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata
2017-2022 w ramach Rządowego Programu Dotacyjnego „[Niepodległa](#)”

Podsumowanie

Gratulacje! Eryk przeszedł trudną i długą drogę a i Ty sporo dziś przeszedłeś/przeszłaś. Ale dzięki Tobie jego życie stało znacznie bogatsze. Tymczasem zakończyliśmy naszą grę. Dziękujemy za wspólną podróż, mamy nadzieję, że wybierzesz się z nami na następną przygodę!

Strona
| 19

Odpowiedzi

Rozdział
I

Zadanie 1

Honoratka B. Jakła
F. Mirtowy wionek
H. Kremowy fartuch

Eryk D. Jedbowka
G. Gałązki mirtu z zieloną wstęgą

Druhna A. Galanda
E. Kabotek
I. Wierzcheń

Družba C. Jelenioki

Pięknie! Widać że bywasz na śląskich weselach. Erich i Honoratka są piękną parą. Zobacz na ilustracji poniżej jak wyglądali weselnicy na Górnym Śląsku. Te stroje są zupełnie inne niż dziś! Jednak w oryginale zdjęcie było czarno-białe, a wydawca dość fantazyjnie je pokolorował nie znając zasad kolorystycznych stroju. Jeśli chcesz wykonać zadanie bonusowe, to przeczytaj podpis pod zdjęciem i wskaż te elementy strojów, przy których wydawca się pomylił

Grupa weselników z Bogucic na Górnym Śląsku.

Bibliotek Śląska

Zachowane zdjęcia weselne z początku XX wieku, pokazują, że ubiór pana młodego w dniu ślubu nie różnił się od typowego ubioru odświętnego, a spośród innych mężczyzn biorących udział w uroczystości wyróżniał się gałązkami mirtu z zieloną wstęgą, przypiętą do lewej kłapy i zieloną chustką *jedbowką*, zawiązana pod kołnierzykiem.

Panna młoda miała również zielone elementy stroju: wstążki przy koralach i zieloną wstęgę-podkładkę przy mirtowym wieńcu. Ubrana w czarną jedwabną *jakłę*, czarną *kieckę* i biały, kremowy, czasem jasnozielony fartuch. Czarny strój miał dodawać jej powagi a zielony kolor dodatków symbolizował nadzieję.

Drużny stroiły się na wesela w *kabotki* i *wierzchnie*, w ciemnoróżowe *kiecki* i jasne fartuchy, głowy zdobiły wieńcami *galandami*.

Drużbowie do *brucleka* lub *kamzoli* przypinali po lewej stronie okazałe różdżki ze sztucznych kwiatów i świecidełek z barwną wzorzystą wstęgą.

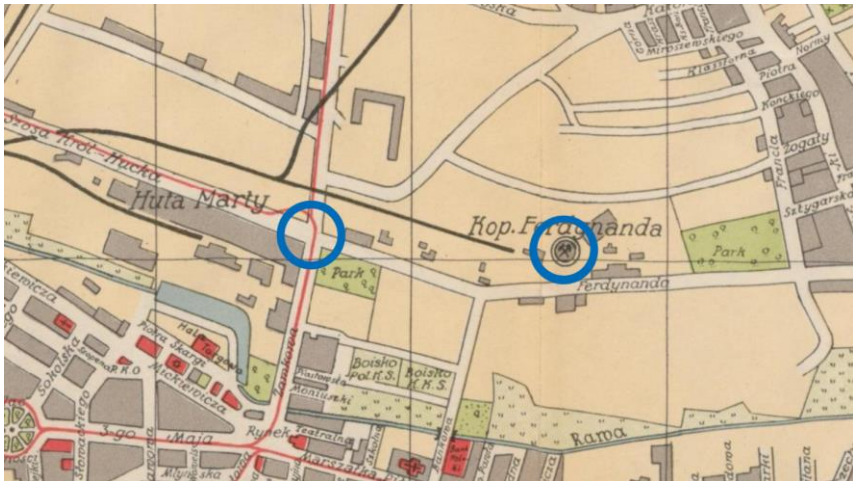
Zadanie 2

Na ulicy Nadgórników pod numerem 34 właśnie zamieszkali Eryk i Honoratka.

Rozdział
II

Zadanie 3

Jajka, mleko, mąka, masło, cukier

	<p>Dobrze! Wykorzystaj tę wiedzę to następnego zadania.</p> <p>Zadanie 4</p> <p>Na targu wydamy więc ___5___ zł. W sklepie wydamy więc ___2___ zł.</p>
<p>Rozdział III</p>	<p>Zadanie 5</p> <p>Musimy policzyć 3 przystanki.</p> <p>Tak to była dobra odpowiedź! No dobrze, ale gdzie jest przystanek tramwajowy na którym trzeba wsiąść? Zerknij na mapę poniżej, przystanek tramwajowy i miejsce gdzie teraz stoisz są zaznaczone niebieskimi kółkami. Przyjrzyj się uważnie i zastanów, w którą stronę powinieneś/powinnaś ruszyć??</p> <p><i>Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego, domena publiczna</i></p> <p>Jadąc tramwajem rozglądaj się dobrze. W czasach Eryka tramwaj jeździł dokładnie tą samą trasą, ale zobacz, co Eryk mijał po drodze. Dziś te miejsca wyglądają zupełnie inaczej.</p>
<p>Rozdział IV</p>	<p>Zadanie 6</p> <p>Ul. Dworcowa Bardzo dobrze! Idąc ul. Dworcową dotrzesz na miejsce spotkania z Panem Konstantym Wolnym.</p>

Zadanie 7

Kościół Mariacki

Świetnie! Na pocztówce możesz zobaczyć jak wyglądało to miejsce w czasach Eryka.

KATOWICE. Ul. Marjacka, w dali kościół Majów. Marii Panny.

Śląska Biblioteka Cyfrowa

Zadanie 8

Lewo? Co to za hasło? Czyżby nasza kolejna wskazówka? Zapamiętaj to hasło i odwróć się w kierunku Astorii.

Epilog

Zadanie 9

Brawo. Budynek teatru znajduje się przy najważniejszym placu w Katowicach – Rynku, właśnie tutaj kończy się twoja przygoda z Erykiem, czy jesteś ciekaw jak skończy się dla Honoratki i Eryka ten dzień?